

Intern utvärdering av utbildning på forskarnivå

Etapp: Fakulteten för hälsa och samhälle

Rapport, 18 februari 2014

Julia Davies
Susanna Hedenborg
Per Jönsson
Bo Petersson
Margareta Serder

Förord

Under 2013 och 2014 kommer alla ämnen på forskarnivå som bedrivs i egen regi vid Malmö högskola att utvärderas av en intern utvärderingsgrupp. Målet är att kvalitetsutveckla forskarutbildningen. Utvärderingen sker fakultetsvis enligt särskilda riktlinjer.¹ En del av resultatet är utvärderingsgruppens rapport som bland annat innehåller rekommendationer till förbättringar. Rapporten bygger på olika underlag såsom allmän studieplan för ämnet i fråga och eventuellt andra dokument som reglerar utbildningen, studiedokumentation enligt Ladok, en självvärdering enligt specificerad disposition² samt två separata hearingar; en med den lärargrupp som har skrivit självvärderingen och en med de aktuella ämnenas doktorander. Rapporten presenteras i Forskningsberedningen i samband med att den överlämnas till berörd fakultet. Kort efter överlämnandet redogör den aktuella fakultetens representant i Forskningsberedningen för vilka åtgärder som fakulteten avser att genomföra med anledning av utvärderingsgruppens rekommendationer. Åtgärdsprogrammet följs upp ett år senare i Forskningsberedningen.

Professor Bo Petersson har varit ordförande för utvärderingsgruppen som utarbetat föreliggande rapport.

¹ För en fullständig beskrivning och tidplan, se ”Kvalitetsutvärdering av Malmö högskolas utbildning på forskarnivå – principer” (Mahr Dnr. 68-2014/99).

² Självvärderingens disposition beskrivs närmare i: ”Utvärdering av utbildning på forskarnivå; självvärderingens disposition” (Mahr Dnr. 68-2014/99).

Inledning och disposition

Vid Fakulteten för hälsa och samhälle finns fyra forskarutbildningsämnen: Biomedicinsk vetenskap, Hälsa och samhälle, Socialt arbete respektive Vårdvetenskap. Dessa har av den interna utvärderingsgruppen bedömts var för sig på basis av ämnesvisa hearings den 18–19 november 2013, en separat hearing med representanter för fakultetens doktorander den 19 november samt på grundval av ämnenas insända självvärderingsrapporter tillsammans med kompletterande material. Rapportens innehåll besvarar de frågor som ställdes i det formulär för självvärdering som tidigare utsänts av högskolan. Rapporten är uppställd ämnesvis, men då vissa iakttagelser och rekommendationer framför allt har bäring på högskole- respektive fakultetsnivå finns först två inledande delar avseende kortfattade rekommendationer för dessa båda nivåer.

Den interna utvärderingsgruppens uppgift har varit att genomföra en granskning i konstruktivt kritisk anda. Detta gör – som så ofta är fallet i kritiska granskningssammanhang inom akademien – att utvärderingsgruppen i sin framställning nedan framför allt uppehåller sig vid sådana moment inom forskarutbildningarna och deras miljöer som kanske hade kunnat göras bättre. Detta ska inte fördölja det faktum att gruppen fann forskarutbildningarna och deras miljöer i grunden hålla hög kvalitet. Tyvärr – igen till följd av den akademiska kritiska granskningens natur – får detta förhållande kanske inte alltid det utrymme det förtjänar vilket vi alltså ber läsarna hålla i minnet.

Högskolegemensamma rekommendationer

Under utvärderingsarbetet framkom ett antal företrädesvis praktiska och utbudsrelaterade problem, som drabbar doktoranderna i deras utbildningsplanering och inte minst i deras vardag som juniora forskare. De återges nedan som rekommendationer i en punktlista. Deras sammanhang framgår klarare av de ämnesvisa genomgångarna nedan. Högskolan bör sträva efter att efterkomma rekommendationerna för att främja en god kvalitet vid sina forskarutbildningar.

1. Säkerställa att högskolegemensamma forskarkurser, särskilt introduktionskurser, alltid kan ges på engelska, så att icke-svensktalande doktorander kan ta del av samma kursutbud som sina svensktalande kolleger.
2. Översätta administrativa system som Palasso, Proceedo och IM till engelska för att underlätta vardagstillvaron för icke-svenskatalande doktorander (och andra medarbetare).
3. Tillse att fullständig information om forskarutbildningarna finns på engelska på centrala hemsidor.
4. Introduktionen är en viktig del av forskarutbildningen. Ansvar för introduktionen av nyantagna doktorander ligger på tre nivåer; institution, fakultet och högskolenivå, och introduktionen på dessa tre nivåer bör synkroniseras så långt som möjligt.

Utvärderingsgruppen förmodar att listan med högskolegemensamma rekommendationer kommer att utökas och fördjupas i takt med att det interna utvärderingsarbetet av högskolans forskarutbildningar fortskrider och en jämförelsebas skapas gentemot andra fakulteter.

Fakultetsgemensamma rekommendationer

Vid läsning av självvärderingarna och vid våra möten med handledare och forskarstuderande lyftes ett antal fakultetsgemensamma problem som bör beaktas för att inte utbildningens kvalitet ska hotas. Dessa har resulterat i de nedan återgivna rekommendationerna, vars sammanhang klarare framgår av de ämnesvisa genomgångarna nedan.

1. Förutsättningarna för att ge fler forskarutbildningskurser vid Fakulteten för hälsa och samhälle bör undersökas. Detta kräver en strategi för att säkra finansieringen av forskarutbildningskurser. Medel bör även i större utsträckning äskas för fakultetsövergripande kurser. Fakulteten ger i dagsläget få egna kurser och i några ämnen ges inga egna kurser alls. Forskarstuderande förväntas söka kurser utanför fakulteten eller högskolan på egen hand. Detta gör det svårt att säkra att doktoranderna får tillräcklig ämnes-, teori- och metodbredd och -djup.
2. Forskarstuderande vid fakulteten har olika ekonomiska villkor. Den doktorandryggsäck som erbjuds är 5 000 kronor per år om den forskarstuderande är heltidsdoktorand. Innehåll i ryggsäcken kan inte föras över mellan budgetåren. Doktorandryggsäcken ska dessutom räcka till olika moment i olika forskarutbildningar. Medan några förväntas använda ryggsäcken till allt, kan andra forskarstuderande få konferensresor, språkgranskning, Open Access-avgifter och etikprövning finansierade på annat sätt, beroende på institutionspolicy och på vilken handledare de har. De olika villkoren kan även göra det olika svårt för forskarstuderande att nå alla examensmål. Fakulteten bör för att kvalitetssäkra här ta ett övergripande ekonomiskt ansvar och tillse att samma regler gäller för alla fakultetens doktorander. En substantiell ökning av ryggsäckens storlek bör övervägas.
- 3.Handledningstid förväntas på flertalet institutioner rymmas inom handledarnas forsknings- eller kompetensutvecklingstid. Detta kan leda till tidskonflikter. I förlängningen kan detta sätt att finansiera handledning leda till en urholkning av handledningstiden liksom av möjligheterna att bedriva aktiv forskning eller framgångsrikt söka externa medel. Huruvida handledningstid separat noteras på handledarnas tjänstgöringskort eller inte varierar mellan institutionerna, vilket kan ge upphov till olika villkor för fakultetens forskarstuderande. Här bör fakultetsgemensamma riktlinjer utformas. Det är utvärderingsgruppens mening att kvaliteten inom forskarutbildningen förhöjs om handledarna får räkna separata timmar för sina handledningsinsatser och inte behöver räkna in dessa inom ramen för sin forsknings- eller kompetensutvecklingstid.
4. Inom flertalet ämnen vid fakulteten råder oklarhet om examinatorns roll i forskarutbildningen, exempelvis i fråga om övergripande utbildningsplanering och kursval. Fakultetsgemensamma riktlinjer för examinatorns roll bör definieras, inte minst i relation till handledarens, för att undanröja oklarheter om rollfördelningen vilka annars kan inverka menligt på kvaliteten.
5. Incitament bör skapas för samtliga handledare att gå handledarutbildning och möjligheter tillhandahållas för handledare som gått utbildningen att regelbundet vidareutbilda sig.
6. Det finns behov av tydligare urvalskriterier för bedömning och sammanvägning i doktorandantagningssammanhang av de sökandes ”möjlighet att tillgodogöra sig utbildning på forskarnivå” och vad som avses med och ingår i denna formulering som annars öppnar för visst godtycke. Behovet gäller både vid tillsättning av konkurrensutsatta tjänster och vid antagning av doktorander som finansieras av externa arbetsgivare.

7. Till varje ämne hör en allmän studieplan som är beslutad av fakultetsstyrelsen. Dessutom finns vid fakulteten en studiehandbok för utbildning på forskarnivå som är fastställd av forskningsnämnden. Till skillnad från de allmänna studieplanerna är studiehandboken inte reglerad i högskoleförordningen. I studiehandboken förekommer delar som även återfinns i respektive allmän studieplan (till exempel: behörighet, urval och examensbenämningar). Fakulteten bör överväga samspelet mellan innehållet i studiehandboken och de allmänna studieplanerna och, om överlappningen är av betydande art, även i vilken instans inom fakulteten som beslut om studiehandbok lämpligen tas. I studiehandboken refereras under rubriken "handledning" även till högskoleförordningstext som har upphört att gälla, vilket bör åtgärdas vid nästa revision.
8. Den gemensamma webbsidan vid Fakulteten för hälsa och samhälle täcker de fyra forskarutbildningsämnena; Biomedicinsk vetenskap, Hälsa och samhälle, Socialt arbete och Vårdvetenskap. På webbsidan finns de fyra studieplanerna, en gemensam studiehandbok, blanketter samt länkar som är relevanta för utbildning på forskarnivå. Information finns också att tillgå på engelska men är ännu inte lika uppdaterad eller omfattande som den svenska. Som ett led i kvalitetsutvecklingen och breddad internationalisering av forskarutbildningen finns det ett allmänt behov av att förbättra informationen på engelska. För att särskilja ny information från annan och befrämja samverkan mellan fakultetens forskarutbildningsämnen bör vidare den gemensamma webbsidan förse med en anslagstavla där seminarier, aktuell forskning mm inom de olika ämnena tydligt annonseras.
9. Introduktionen är en viktig del av forskarutbildningen. Ansvaret för introduktionen av nyantagna doktorander ligger på tre nivåer; institution, fakultet och högskolenivå, och introduktionen på dessa tre nivåer bör synkroniseras så långt som möjligt.

I. Biomedicinsk vetenskap

Utbildningsprocessen

Den övervägande delen av doktorandanställningarna inom biomedicinsk vetenskap finansieras till 25 % av fakulteten och till 75 % med externa medel. Man arbetar då enligt en finansieringsmodell där doktorander ska vara externfinansierade till 75 % och externfinansieringen ska öka med tiden. Detta kan vara ett problem eftersom tillgången till externa anslag är osäker. Det kan också vara problematiskt att prognosticera ekonomin eftersom anslag ska täcka det fjärde året av forskarutbildningen.

Anställningar utlyses såväl internationellt som på Malmö högskolas webbsida. I självvärderingsdokumentet beskrivs att "sökanden utvärderas" men inga fler detaljer ges. Vid hearingen framkom det att bedömningen görs genom en sammanvägning av tidigare utbildning, eventuella publikationer, inriktningen och kvaliteten på masteruppsatsen, nuvarande projektplan och kunskaper i engelska. Tydliga riktlinjer för hur meriterna ska värderas i förhållande till varandra saknas. Vid behov genomförs en intervju lokalt eller via t ex Skype. En doktorandrepresentant sitter i utvärderingskommittén.

Vid hearingen med doktoranderna togs introduktionen upp som en viktig del av forskarutbildningen. Ansvar för introduktionen av nyantagna doktorander ligger på tre nivåer; institution, fakultet och högskolenivå. Introduktionen på dessa tre nivåer bör synkroniseras så långt som möjligt. Enligt antagningsordningen ska det finnas en eller två bestämda tidpunkter per år då antagning sker, vilket skulle underlätta synkroniserad introduktion och göra gruppen som introduceras tillräcklig stor.

Introduktionen för nyantagna på institutionsnivå beskrevs som bra, även om det fanns variationer mellan handledarna beträffande vilken information som gavs. Dock skulle en mer systematisk ansats verka kvalitetshöjande. Införandet av en "checklista för handledare" eller en informationspaket för doktorander skulle kunna underlätta. På fakultetsnivå sker introduktionen av doktorander i form av ett informationsmöte med studierektorn för forskarutbildning vilket verkar vara uppskattat. Enligt doktorandrepresentanten uppfattas den högskolegemensamma introduktionskursen som ett bra komplement till introduktionen på de andra två nivåerna även om bara en av de nu aktiva doktoranderna har deltagit i kursen enligt Ladok.

Doktoranderna inom biomedicinsk vetenskap engageras på ett tidigt stadium i institutionsarbetet genom att de presenterar sin forskning vid interna seminarier. Ämnets karaktär innebär att medarbetarna inom biomedicinsk vetenskap oftast jobbar nära varandra vilket medför att information om forskarutbildningen ofta överförs genom informella kontakter mellan doktorand och handledare eller mellan olika doktorander.

Förutom att vara ett rättsligt dokument är den individuella studieplanen (ISP) ett viktigt instrument i planering och uppföljning inom forskarutbildningen. Den årliga uppdateringen är ett tillfälle för diskussion mellan doktorand och handledaren om progression och den framtida inriktningen av forskningsprojektet. Inom biomedicinsk vetenskap används den nya högskolegemensamma mallen för ISP och samtliga doktorander har en ISP. Enligt självvärderingen uppdaterades ISP av handledare och doktorand två gånger om året. Detta bekräftades av de ISP som valts slumpvis för granskning. Doktorandrepresentanten saknade dock diskussioner mellan handledarna, examinatoren och doktoranden om t ex projektplanering och doktorandens psykosociala arbetsmiljö i samband med uppdateringen. Doku-

mentet som diskuteras årligen vid handledarkollegiet tycks framför allt användas som ett instrument för att mäta progression. Idag finns ingen doktorandrepresentation i handledarkollegiet. I de sällsynta fall där progressionen inte är tillfredsställande kan handledarkollegiet ge rekommendationer för att lösa eventuella problem.

För att tillse att alla examensmål för utbildning på forskarnivå uppnås har varje doktorand inom i ämnet biomedicinsk vetenskap en examinator som bedömer kursdelen i utbildningen. Till skillnad från andra institutioner vid fakulteten ger institutionen för biomedicinsk vetenskap flera egna forskarutbildningskurser. Detta underlättar för doktoranderna inom ämnet och vid hearingen ansågs det inte vara ett problem att hitta och delta i relevanta kurser. Här påtalas dock att det på högskolenivå saknas kurser på engelska: de högskoleövergripande kurserna ska visserligen ges på engelska, men så sker inte alltid. Särskilt problematiskt är att den högskolepedagogiska kursen ”Att stödja andras lärande” inte har kunnat hållas på engelska.

Forskarutbildningsmiljön

Biomedicinsk vetenskap är en internationell miljö med många internationella doktorander och handledare. Allmänt ges här ett intryck av en välfungerande forskarutbildningsmiljö med höga ambitioner. Doktoranderna har nästan samtliga utländsk bakgrund. I forskningsmiljön är kommunikationsspråket engelska. Dock påtalas att de administrativa systemen (Palasso, IM, Proceedo) är på svenska, vilket försvårar de internationella doktorandernas vardagstillvaro. Här blir det en rekommendation till högskolan att översätta motsvarande system till engelska.

Av självvärdering och hearing framgår att FU-ämnet Biomedicinsk vetenskap ingår i institutionens utbildnings- och forskningsprofil ”biologiska gränssytor”, vilket är att betrakta som ett prorigerat område eller utåtriktat varumärke om man så vill. Här finns dock ett visst problem, som ämnesledningen är medveten om, med integration av enstaka doktorander som inte är knutna till profilen.

Doktoranderna uppmanas att åka på flera internationella konferenser och ges möjlighet att följa FU-kurser i Danmark. Doktorandryggsäcken på 5 000 SEK/år får användas utan särskild ansökan och tillåtelse uppifrån och kan därmed bidra till doktorandernas utveckling av sin självständighet. Dock kan man få en känsla av en betydande del av den övriga processen ligger i handledarnas/projektägarnas händer – hur mycket är doktoranderna själva delaktiga i utvecklingen av och utformandet av sin utbildningsprocess? Vid hearingen med doktoranderna signalerades dock inget missnöje på denna punkt.

Seminarieverksamheten tycks på det hela taget vara välbesökt och fungera väl. I regel genomförs två 45 minuters seminarier (föreläsningar + diskussion) per månad inom ramen för institutionens ordinarie seminarieverksamhet där svenska och internationella forskare presenterar sin forskning. Inom forskningsmiljön Biologiska gränssytor ges 20-minuters presentationer en gång per månad. Dessa presentationer görs av doktorander eller post-docs.

Det finns en övertygande koppling mellan masterprogram och doktorandutbildning via Biomedical Methods and Technology där doktorander verkar som handledare. Viss koppling finns även till grundutbildning på tidigare nivåer. I fråga om samverkan med andra samhällsaktörer inom forskarutbildningen står miljön sig stark. Mycket av de externa medel som kommer in till miljön har sökts i samarbete med partners från näringslivet. Sådana samverkansytter, odlade inom ramen för Biologiska gränssytor och centrumbildningen Biofilms, ger ofta uppslag till ämnen för doktorandprojekt och enskilda projektrapporter.

Handledning, publicering

Vid biomedicinsk vetenskap finns 6 professorer och 4 docenter. Alla utom en är handledarutbildade, 7 är verksamma som huvudhandledare. Det finns 9 nydisputerade och det beräknas finnas ytterligare 2-4 docenter inom 5 år.Handledningskapaciteten är alltså god. Även de nya lektorerna är integrerade i forskningen, vilket lovar gott för återväxten.

Forskningen finansieras till största delen av externa anslag och det är då naturligt att projektledaren agerar som en av handledarna. Huvudhandledaren är alltid anställd vid institutionen. Val av handledare förankras både i handledarkollegiet och i forskningsnämnden. Vid internfinansierade doktorander är spelutrymmet större och strategiska överväganden kommer in. Diskussion förs i handledarkollegiet. Doktoranderna har dock ingen möjlighet att framföra önskemål om handledarkonstellation. Handledarna samarbetar med andra lärosäten, bland annat Lunds universitet, och är involverade som externa handledare, vilket breddar erfarenhetsbasen.

Doktoranderna får de rekommenderade 80 timmar handledning per år. Det finns inga formalia kring hur handledningen går till. Handledningstiden ingår i ordinarie tjänstgöring. Yngre doktorander kan utnyttja äldre doktoranders kunskaper och det finns speciellt ansvariga för de olika instrumenten i labben som kan demonstrera praktiskt handhavande, etc.

Avhandlingarna är sammanläggningsavhandlingar med minst 4 artiklar, varav 2 accepterade. Doktoranden skall vara försteförfattare på minst två av artiklarna. Doktoranderna får mycket stöd att skriva sin första artikel och handledaren står oftast som medförfattare till första artikeln. Det finns inget utvecklat stöd för skrivandet men hälften av doktoranderna har deltagit i den högskoleövergripande kursen "Academic Publishing". Kostnader för publicering, Open Access osv tas via externa medel.

Möjliga utvecklings- och förbättringsområden inom biomedicinsk vetenskap:

1. Då andelen icke-svensktalande doktorander är så hög är det av särskild vikt att hela studiehandboken om forskarutbildningen finns på engelska samt är lätt tillgänglig och uppdaterad. Så är inte fallet idag, vilket bör åtgärdas.
2. Införandet av en checklista för handledare eller ett informationspaket för doktorander bör övervägas för att underlätta introduktionen av nya doktorander. Dessutom bör introduktionen på högskolenivå, fakultetsnivå och institutionsnivå synkroniseras.
3. Doktorandernas möjlighet att framföra önskemål bör öka vid utseende av handledare.
4. Det är viktigt att den regelbundna uppdateringen av ISP används som tillfällen för en djupare genomlysning av hur forskningsprojektet fortlöper samt doktorandens arbetssituation, arbetsbelastning och psykosociala arbetsmiljö. Detta för att förebygga eventuella problem i ett tidigt stadium.

II. Hälsa och samhälle

Inledningsvis bör noteras att hearingen den 19 november 2013 inte gav riktigt det informationsunderlag som utvärderingsgruppen hade hoppats på, eftersom självvärderingsgruppen var sparsamt företrädd. Den under hela mötet kvarvarande enda företrädaren för gruppen kunde ge uttömmande svar för sin egen del och sin seminarieverksamhet inom forskarutbildningen (kriminologi), men hade inga möjligheter att täcka in och svara för de övriga delarna.

Utbildningsprocessen

Enligt Ladok är det bara 7 av de sammanlagt 20 doktoranderna inom ämnet Hälsa och Samhälle som idag innehar en fakultetsfinansierad doktorandanställning. Både fakultetsfinansierade och externt finansierade doktorandanställningar utlyses främst på Malmö högskolas webbsida. Enligt självvärderingen finns det ett bra söktryck till utbildningsplatser med avhandlingsprojekt inom sexologi och kriminologi men det är oklart hur konkurrensen inom övriga delar av ämnet Hälsa och samhälle ser ut.

Enligt självvärderingsgruppen granskas ansökningarna av en bedömargrupp där doktorandrepresentanter ingår men det finns inga formella kriterier för hur bedömningen av sökandes lämplighet görs, förutom att hänsyn tas till det som doktoranden har skrivit tidigare. Två doktorander registrerade inom ämnet Hälsa och samhälle deltar i forskarskolan (FS) inom socialt arbete och genomgår forskarutbildningen (för lic) inom ramen för en annan tjänst inom den offentliga sektorn. Det är viktigt att de vetenskapliga kraven vid antagning är lika för doktorander som antas till forskarutbildning på deltidsbasis.

I självvärderingen står det att introduktion till forskarutbildning inom Hälsa och Samhälle sker i enlighet med studiehandboken. I denna läggs ansvaret huvudsakligen på handledaren och studierektorn. Introduktionen på institutionsnivå pekades i självvärderingen ut som ett problemområde då nya doktorander kan ha svårt att integreras i den vetenskapliga miljön. Denna bristande integration tycks grunda sig på två huvudsakliga problem som råder vid institutionen, nämligen den geografiska splittringen med få doktorander på varje ställe och det begränsade antalet doktorander som antas till forskarutbildningen inom ämnet Hälsa och samhälle. Dock verkar upplevelsen av hur väl introduktionen fungerar skilja sig inom ämnet. Introduktionen av doktorander bör ske mer systematiskt för att förebygga isolering av enskilda doktorander. En ”checklista” för handledare samt ett mentorsystem i enlighet med det som finns inom socialt arbete skulle kunna vara till hjälp. Enligt Ladok har bara en doktorand från Hälsa och samhälle deltagit i den högskolegemensamma introduktionskursen; här bör deltagandefrekvensen höjas då denna kurs också befämjar integration av nyantagna doktorander.

Förutom att vara ett rättsligt dokument är den individuella studieplanen (ISP) ett viktigt instrument för planering och uppföljning inom forskarutbildningen. Uppdateringen av ISP ger tillfällen för diskussion mellan doktorand och handledaren om progression och framtida inriktning av forskningsprojektet. Inom ämnet Hälsa och samhälle används ännu inte den nya högskolegemensamma mallen för ISP men samtliga doktorander har en ISP. De för utvärderingen slumpvis utvalda ISP visar att den regelbundna revideringen fungerar väl. Enligt självvärderingen sker uppdateringen i samråd mellan handledarna och doktoranden men det är oklart vad examinatorn har för roll i detta sammanhang. Den uppdaterade ISP tycks framför allt användas som underlag till handledarkollegiets regelbundna utvärdering av progressionen för varje doktorand. Detta sker vid är handledarkollegiets enda årliga samman-

träde. Sammanträdesfrekvensen synes vara alltför låg för att kollegiet ska kunna spela en reell roll för kvalitetssäkring av forskarutbildningen och bör följaktligen höjas.

För att tillförsäkra att alla examensmål för utbildning på forskarnivå uppnås utses i samband med antagningen en examinator för varje doktorand inom ämnet Hälsa och samhälle. Det finns inga tydliga riktlinjer för vad förväntas av examinatorn men i självvärderingsdokumentet står att examinatorn måste ta ställning till hela kurspaketet som studenten genomgått. Detta ger intryck att examinatorn är mest aktiv vid bedömningen av kurserna i slutet av utbildningen; tydligare riktlinjer behövs på denna punkt.

Inga egna forskarutbildningskurser ges inom ämnet Hälsa och samhälle utan doktoranderna förväntas söka sig till högskolans gemensamma kurser, fakultetsövergripande kurser och kurser vid andra lärosäten. I självvärderingen noteras att det kan vara svårt att erbjuda kurser som stämmer överens i tid med enskilda studenters behov.

Inom ämnet Hälsa och samhälle förekommer både monografier och sammanläggningsavhandlingar. Sammanläggningsavhandlingarna ska innehålla fyra arbeten (två publicerade och två i färdig manusform). Förgranskningen görs av en professorskompetent ämnesföreträdare vid institutionen. Doktorander genomgår också ett halvtidsseminarium samt ett slutseminarium under utbildningen.

Forskarutbildningsmiljön

En känslig fråga rörande forskarutbildningsmiljön inom ämnet Hälsa och samhälle rör doktorandernas ämnesidentitet. (Denna fråga togs dock inte upp av doktoranderna under den särskilda hearingen med dem.) Det är inte alldeles klart var gränsen går till det i nationellt hänseende mera etablerade forskarutbildningsämnet Socialt arbete. Frågan infinner sig därför om vilken bas forskarutbildningsämnet Hälsa och samhälle kommer att ha om det i en framtid skulle kunna bli så att sexologi och kriminologi, som båda utgör aktiva inriktningar med egna seminarier inom forskarutbildningsämnet Hälsa och samhälle, utvecklas till egna FU-ämnen.

Ämnet är uppsplittrat på ett antal olika institutioner (Institutionen för kriminologi, Institutionen för socialt arbete samt Institutionen för hälsa och välfärd) och det ges ingen gemensam seminarierie för ämnets doktorander (eller forskare). Däremot ges alltså separata seminarier inom sexologi och kriminologi. Denna uppsplittring är mindre lyckad ur integrations- och sammanhållningssynpunkt. Det faktum att Forskarskolan inom det sociala området (FS) nyligen introducerats och innehåller vissa doktorander inom Hälsa och samhälle spär på splittersrisken ytterligare. Frågan är då vad som görs för att ändra på detta faktum. Förhoppningar knyts till att den planerade samlokaliseringen till ett gemensamt hus år 2015 ska kunna innebära en positiv förändring, men något bör göras redan dessförinnan för att inte den nuvarande generationen doktorander ska bli utan en meningsfull doktorandmiljö på ämnesbasis.

Inom ämnet Hälsa och samhälle uppmanas doktoranderna att delta i internationella konferenser. Detta sker oftast under senare delen av doktorandtiden. Samtidigt påtalades vid doktorandhearingen att det är svårt att hitta medel för konferensresor och att doktorandryggsäcken inte räcker så långt. Liksom i fråga om de andra FU-ämnena vid HS tycks omfattningen av den sk doktorandryggsäcken vara alltför begränsad. Den uppgår till 5000 kronor per år och doktorand utan möjlighet att spara icke uttagna medel till nästa år. Statistikhjälp sköts vid institutionen. Finansiering av Open Access-publicering och språkgranskning sker oftast via externa medel där sådana finns.

Överlag synes doktorandernas medinflytande på frågor som rör deras utbildning vara gott, dels via formella kanaler, men även eftersom den institutionella miljön är så pass liten att det är relativt lätt för doktoranderna att komma till tals.

Handledning, publicering

Inom ämnet Hälsa och Samhälle finns god handledarkompetens med 10 professorer, 5 docenter samt 6 lektorer som handleder. 2 professorer och 2 docenter går snart i pension. Sammanlagt 13 är verksamma som huvudhandledare. Det stora flertalet har gått handledarutbildning eller fått sin motsvarande kompetens prövad på annat sätt. Dock har inte alla doktorander minst en handledare som genomgått handledarutbildning eller motsvarande.

Det finns en riktad satsning på forskningsaktiva lektorer för att köpa dem tid för forskning, men det är svårt att ersätta dem i undervisningen på grund av den stora arbetsbelastningen. För de handledare som inte har forskning i tjänsten utöver kompetensutvecklingstiden om 20 % kan handledning vara ett problem om inte separat timkompensation sker.

Handledare utses av handledarkollegiet. Ett problem är att det inte finns en enhetlig strategi vad gäller att utse handledare. På vissa institutioner finns det många potentiella handledare i förhållande till antalet doktorander varför det blir en konkurrenssituation, medan det på andra blir ett handledarskap som koncentreras till ett fåtal personer, som får en tung arbetsbörda. Doktoranden har medinflytande vad gäller utseendet av handledare, dock inte huvudhandledare. Doktoranderna får 80 timmar handledning per år och det ska finnas minst två handledare per doktorand. Handledning sker både i grupp med flera handledare och även enskilt.

Möjliga utvecklings- och förbättringsområden inom hälsa och samhälle:

1. Uppsplittringen inom ämnet till följd av uppdelningen på tre olika institutioner och till skilda platser i staden bör motverkas även innan den planerade flytten till gemensam byggnad för fakultetens medarbetare äger rum 2015. Gemensamma seminarier för ämnets doktorander bör införas för att söka stärka en ämnesidentitet som annars synes vara svag.
2. Introduktionen av doktorander bör ske mer systematiskt för att förebygga isolering av enskilda doktorander och med fördel samordnas med introduktionsinsatser på fakultets- och högskolenivå. En checklista för handledare samt ett mentorsystem (jfr socialt arbete!) skulle kunna vara till hjälp.
3. Ett målinriktat arbete sker för att integrera doktoranderna vid Forskarskolan på det sociala området (FS) med de övriga doktoranderna i Hälsa och samhälle (och socialt arbete). Det faktum att doktoranderna utbildas på halvfart, med sin huvudsakliga verksamhet förlagd till andra arbetsplatser och för licentiatexamen reser särskilda problem ur integrationssynpunkt.
4. Handledarkollegiet bör sammanträda väsentligt oftare än en gång per år för att tillfredsställande kunna verka som kvalitetssäkrande organ inom forskarutbildningen.
5. En strategi bör utarbetas för att utse handledare så att arbetsbördan balanseras för de inblandade och att i görligaste må tillgodose att lektorer som vill får möjlighet att handleda.

III. Socialt arbete

Inledningsvis bör noteras att utvärderingsgruppen med stor tillfredsställelse mottog den utmärkta och uttömmande beskrivningen av miljön och den öppenhjärtiga och självreflekterande probleminventering som förmedlades av självvärderingsgruppen. Denna underlättade utvärderingsuppdraget i betydande mån.

Utbildningsprocessen

Flertalet doktorander inom ämnet Socialt arbete har enbart fakultetens gemensamma webbsida för forskarutbildningen att tillgå. Forskarskolan för det sociala området (FS) har dock en egen webbsida med länk från fakultetens gemensamma webbsida. I självvärderingen föreslås en egen webbsida för doktorander inom socialt arbete för att synliggöra deras arbete och underlätta kommunikation dem emellan.

Forskarskolan har en egen studierektor, medan fakultetens studierektor för forskarutbildning ansvarar för övriga doktorander inom ämnet socialt arbete. Utvärderingsgruppen ser en potentiell fara i detta; det krävs att studierektor för forskarskolan och fakultetens studierektor för forskarutbildning koordinerar sina insatser för att tillgodose att alla doktorander t ex får samma information.

Enligt Ladok finns det 17 stycken doktorander inom ämnet Socialt arbete varav 8 finansieras genom doktorandanställning. Doktoranderna inom forskarskolan genomför forskarutbildning inom ramen för annan anställning. Även egenfinansierade doktorander finns. Doktorandanställningar utlyses på Malmö högskolas webbsida samt i tidskrifter som Socionomen. Urvalet görs av tre forskare vid institutionen. Doktorandrepresentanter har full insyn i granskningen av ansökningar och deltar aktivt i rekryteringsprocessen. Söktrycket till vissa utannonseringar är enligt självvärderingsgruppen högt. Vid antagningen till den nystartade forskarskolan utsågs lämpliga kandidater av arbetsgivarna och projektplanerna granskades av forskningsnämnden vid fakulteten. Självvärderingsgruppen tar själv upp vikten av att de vetenskapliga kraven är lika för alla som antas till forskarutbildningen.

Av hearingen att döma är introduktionen till forskarutbildningen av stor betydelse för doktorandernas socialisering inom den vetenskapliga miljön. Enligt doktorandrepresentanten som deltog i hearingen fungerar introduktionen inom socialt arbete bra. Introduktionen består av kontakt med handledare, ett möte med prefekten, ett samtal med studierektorn för forskarutbildningen och ett erbjudande att delta i högskolans introduktionskurs. Enligt Ladok har fyra av de nu aktiva doktoranderna deltagit i kursen. Dessutom finns ett nystartat mentorsystem där erfarna doktorander hjälper till med orientering och socialisering av nyantagna doktorander. Doktorandernas deltagande i undervisningen kan också bidra till en känsla av tillhörighet. På fakultetsnivå sker introduktionen av doktorander i form av ett informationsmöte med studierektorn för forskarutbildning vilket tycks uppskattat. Även om alla doktoranderna erbjuds att delta i den högskolegemensamma introduktionskursen, gör inte alla det enligt självvärderingen. Utvärderingsgruppen anser att introduktionen inom socialt arbete fungerar väl och att mentorsystemet kan ses som ett gott exempel som skulle kunna utvecklas och överföras till andra ämnen vid Fakulteten för hälsa och samhälle.

Förutom att vara ett rättsligt dokument är den individuella studieplanen (ISP) ett viktigt instrument för planering och uppföljning inom forskarutbildningen. Enligt självvärderingen upprättas för samtliga doktorander en ISP i samband med antagningen. De slumpvis utvalda ISP inom socialt arbete visar att uppdatering sker årligen men att den nya högskolege-

mensamma mallen ännu inte har tagits i bruk. Enligt självvärderingen sker uppdateringen efter diskussioner mellan handledarna, examinatoren och doktoranden. Det är oklart hur karriärplanering, arbetsbelastning, samverkan etc. uttrycks i ISP och därmed återkopplas till handledarna och till handledarkollegiet. Handledarkollegiet, som endast sammanträder en gång om året, används främst för att diskutera progressionen. Det framgår inte av självvärderingen vilka rutiner som finns för hanteringen av situationer där progressionen inte är tillfredsställande. Vid allvarigare fall kontaktas dock studierektor och doktorandkåren efter diskussion i handledarkollegiet.

Allmänt sett är handledarkollegiets mötesfrekvens för gles för att det ska kunna spela en roll som reellt kvalitetssäkrande organ inom forskarutbildningen. Handledarkollegiet borde kunna verka som forum för fördjupning och diskussion av övergripande frågor av relevans för forskarutbildningen inom socialt arbete, exempelvis tillgängligt kursutbud. Ett annat förslag som framfördes i självvärderingen var att tydligare organisera handledarkollegiet som ett pedagogiskt stöd i handledningsfrågor.

I avhandlingsarbetet och utbildningsplaneringen ges doktoranderna medinflytande via utformningen av ISP. Enligt självvärderingen har de stort inflytande över ämne, metod och teori, vilket verifierades av de av ämnets doktorander som närvarade vid hearingen.

För att tillgodose att alla examensmål för utbildningen på forskarnivå uppnås har varje doktorand i ämnet socialt arbete en examinator som bedömer kursdelen i utbildningen. När examinatoren ska kopplas till projektet och vilka riktlinjer som finns för examinersrollen är dock oklart.

Doktoranderna inom forskarskolan (FS) har ett gemensamt kurspaket medan övriga doktorander själva väljer sina kurser inom ramen för den allmänna studieplanen. Institutionen för socialt arbete ger en forskarutbildningskurs i kvalitativa metoder och doktoranderna har tillgång till flera kurser genom en nationell forskarskola i socialt arbete. I likhet med andra ämnen vid Fakulteten för hälsa och samhälle är doktoranderna inom socialt arbete i hög grad beroende av kurser vid andra lärosäten.

Inom ämnet socialt arbete är huvuddelen av doktorsavhandlingar som läggs fram monografier, men sammanläggningsavhandlingar förekommer också. Doktoranden skall då ha varit försteförfattare på huvuddelen av artiklarna (tre av fyra). Kvaliteten på arbetet granskas före disputationen genom att doktoranden presenterar sitt arbete vid ett halvtidsseminarium samt ett slutseminarium.

Forskarutbildningsmiljön

Såväl vid självvärdering som vid hearing framgick att ämnets doktorander i stor utsträckning är knutna till någon av de båda forskningsplattformarna ”Socialt utsatthet och socialt arbete, SUSÅ” eller ”Kön, sexualitet och socialt arbete, KÖSSA”. Den senare kommer från januari 2014 att utvecklas till en centrumbildning för Sexologi och sexualitetsstudier. Båda forskningsplattformarna har var sin, synbarligen väl fungerande, seminarieriserie med sammanträden 4–6 gånger per termin. Någon kommunikation mellan de båda plattformarna föreligger dock inte i någon större utsträckning, och splittringsrisken mellan de båda miljöerna accentueras av att de fysiskt finns på två geografiskt skilda platser i staden (sjukhusområdet respektive hamnområdet). Eftersom båda plattformarna sysselsätter doktorander i socialt arbete vore det för ämnesidentitetens skull angeläget att de båda miljöerna i högre grad samverkade.

De båda forskningsplattformarna har som framgått också att förhålla sig till den nystartade forskarskolan inom det sociala området (FS), vilket är ett tvärinstitutionellt samarbete mellan Institutionen för socialt arbete och Institutionen för hälsa och välfärd. Här föreligger ytterligare en risk för splittring. FS utbildar uteslutande för licentiatexamen, därtill på halvtidsbasis, varför det kan finnas en risk att doktoranderna inom FS kan komma att tillmätas lägre status. Det är angeläget att ett målinriktat arbete sker för att integrera doktoranderna vid FS med de övriga doktoranderna i socialt arbete (och hälsa och samhälle). Det bör dock framhållas att denna utvärdering kommer för tidigt för att den nystartade FS ska kunna bedömas på ett meningsfullt och rättvist sätt; strukturerna har inte hunnit sätta sig och verksamheten har nätt och jämnt kommit igång.

Såväl vid självvärdering som vid hearing gavs en god redogörelse för samverkansaspekter inom forskning och forskarutbildning. Bl a beskrevs kopplingarna mellan mastersprogrammet i socialt arbete resp. mastersprogrammet i sexologi å ena sidan och med samverkande samhällsaktörer å den andra, företrädesvis vid uppbyggnad och rekrytering.

Handledning, publicering

Totalt finns här 20 aktiva handledare, varav 7 är professorer och 6 docenter. Två medarbetare närmar sig pensionering men ersätts av nya docenter och på sikt även av professorer. Här finns goda förutsättningar för hög kvalitet. Hälften av handledarna har genomgått högskolans handledarutbildning, hälften således inte. Det finns konstellationer där ingen av doktorandernas handledare har genomgått handledarutbildning och detta är problematiskt. En del av de seniora forskarna har inte gått handledarutbildning p g a att deras långa erfarenhet har validerats som motsvarande kompetens. Handledare som inte är docenter handleder tillsammans med docenter och professorer, men något mera formellt mentorskap har inte utvecklats. Önskemål framkom vid hearingarna om att handledare som gått handledarutbildningen skulle beredas möjlighet till regelbundet återkommande uppdatering och vidareutbildning.

Det finns inget institutionaliserat forum som utser handledare. För internfinansierade doktorander utses huvudhandledare och handledare informellt av den forskningsansvarige vid institutionen samt ytterligare två personer i antagningsgruppen. Doktoranden tillfrågas inför tillsättningen av handledare. Kompetensen inom aktuell ämnesinriktning och metod avgör vem som kommer i fråga som handledare. Vid externfinansierade doktorander är projektledaren huvudhandledare tillsammans med två andra handledare. Studenterna får 80 handledningstimmar per år. Handledningen sker ibland på distans. Detta sågs inte som något problem i självvärderingsunderlaget, men dagliga frågor kan tappas bort. Det är oklart i vilken mån timmar för handledning förtecknas separat på tjänstgöringskortet. Detta är ett problem då fler doktorander tas in och det då behöver finnas utrymme i tjänsterna för handledarna.

Doktoranderna har möjlighet att delta i de högskolegemensamma kurserna ”Att presentera forskning för olika grupper” och ”Akademisk publicering” men avhandlingstexter presenteras också vid doktorandseminarier och kontinuerligt för handledarna. Även ansökningsseminarier arrangeras. Institutionen arbetar aktivt med hur man kommunicerar och presenterar forskningsresultat i media. I samband med publicering behövs ofta medel för språkgranskning, översättning och Open Access. Det finns inga riktlinjer för detta och det löses nu från fall till fall. Från doktoranderna framkom önskan om centralt stöd för statistik, även om kunskapen och kompetensen är hög inom socialt arbete.

Möjliga utvecklings- och förbättringsområden inom socialt arbete:

1. Utvärderingsgruppen ser risker för splittring inom forskarutbildningsämnet Socialt arbete, vilket kan inverka menligt på ämnesidentiteten. Detta accentueras av att det finns två forskningsplattformar, SUSA och KÖSSA, belägna på två helt skilda geografiska platser, och att det därtill finns den nystartade Forskarskolan för det sociala området (FS). Det finns därtill en potentiell fara i att forskarskolan har en egen studierektor och eget handledarkollegium; det krävs att studierektor för forskarskolan och fakultetens studierektor för forskarutbildning koordinerar sina insatser för att tillgodose att alla doktorander får samma stöd och information.
2. Ett större mått av samverkan mellan doktorander och handledare mellan de båda forskningsplattformarna vore önskvärt för att konsolidera en gemensam ämnesidentitet inom socialt arbete.
3. Ett målinriktat arbete bör ske för att integrera doktoranderna vid Forskarskolan på det sociala området (FS) med de övriga doktoranderna i socialt arbete (och hälsa och samhälle). Det faktum att doktoranderna utbildas på halvfart, med sin huvudsakliga verksamhet förlagd till andra arbetsplatser och för licentiatexamen reser särskilda problem. Lika höga vetenskapliga krav bör gälla vid rekryteringen av samtliga doktorandkategorier.
- 4.Handledarkollegiet bär sammanträda väsentligt oftare än en gång per år för att kunna spela en reell roll för kvalitetsutvecklingen inom forskarutbildningen.

IV. Vårdvetenskap

Utbildningsprocessen

Sammanlagt finns 13 doktorander inom ämnet vårdvetenskap, varav de fakultetsfinansierade doktorandanställningarna bara är 4,5. Inom ämnet anser man sig ha svag ekonomi och arbetar aktivt med att söka externa medel. Tillgängliga doktorandanställningar utlyses på Malmö högskolas webbsida, i tidskrifterna Vårdfokus och Omvårdnadsmagasinet samt internt på SUS. Som ett led i kvalitetsutvecklingen och för att underlätta breddad rekrytering till forskarutbildningen inom vårdvetenskap behöver informationen på engelska om forskarutbildningen på webbsidan kompletteras och förnyas.

Bedömningen av de sökandes lämplighet vid doktorandantagningar görs utifrån tidigare publikationer eller mastersuppsatser, inskickad projektplan och intervju. I självvärderingen beskrivs att det vid antagningen "tas hänsyn till den sökandes förmåga att tillgodogöra sig forskarutbildning" men det finns inga formella kriterier som tillämpas vid bedömningen av de sökande. Doktorandrepresentanter och personalhandläggare har full insyn i granskningen av ansökningar och deltar aktivt i rekryteringen till doktorandanställningar. Ibland är det påtagligt få sökande till utannonserade tjänster och ingen internationell utlysning har ännu gjorts. I de fall en doktorand genomgår forskarutbildning inom ramen för en anställning vid SUS sker ingen utannonsering och projektplanen granskas då direkt av forskningsnämnden vid fakulteten. För närvarande finns det 8 doktorander som har denna typ av anställning. Det är oklart om dessa sökande genomgår samma granskning som de som söker i konkurrens och huruvida antagningen är samordnad med övriga utlysningar.

Ansvar för introduktionen av nyantagna doktorander ligger på tre nivåer; institution, fakultet och högskola. Introduktionen till forskarutbildning vid institutionen togs upp som ett särskilt problem av såväl självvärderingsgruppen som de två doktorandrepresentanterna från vårdvetenskap som deltog i hearingen. Enligt självvärderingsgruppen förekommer ibland svårigheter för doktorander från yrkeslivet att anpassa sig till den vetenskapliga miljön. Doktoranderna känner sig isolerade och upplever att kraven på självständighet som ställs på dem tidigt under forskarutbildningen är för höga. Särskilt efterfrågades mer hjälp med valet av forskarutbildningskurser. På fakultetsnivå sker introduktionen av doktorander i form av ett informationsmöte med studierektorn för forskarutbildning vilket verkar vara uppskattat. Enligt självvärderingen uppmanas doktoranderna att gå den högskolegemensamma introduktionskursen och 6 av de nu aktiva doktoranderna har deltagit i denna

Den stora andelen deltid doktorander, vilka delar sin tid mellan högskola och ordinarie arbetsplats, kräver särskilda insatser för att konsolidera och utveckla en dynamisk forskarutbildningsmiljö. Introduktionen av doktoranderna bör ske mer systematiskt för att förebygga isolering av enskilda doktorander. Mer information behövs om vilka kurser som finns, var de finns och hur de kan leda till god progression i forskarutbildningen. Att en examinator kopplas in på ett tidigt stadium och är delaktig i uppföljning av den individuella studieplanen (ISP) skulle kunna vara ett sätt att ge en bättre orientering. Doktoranderna efterfrågar en "mentorsystem" där mer erfarna doktorander inom ämnet hjälper till med introduktionen både på arbetsplatsen och i forskarutbildningen.

Förutom att vara ett rättsligt dokument är ISP ett viktigt instrument för planering och uppföljning inom forskarutbildningen. Den årliga uppdateringen är ett tillfälle för diskussion mellan doktorand och handledare om progression och den framtida inriktningen av

forskningsprojektet. Inom vårdvetenskap används den nya högskolegemensamma mallen för ISP och samtliga doktorander har en ISP. Ansvaret för uppdatering av ISP ligger hos doktoranden. Dokumentet tycks framför allt användas som ett instrument för att mäta progression. Enligt självvärderingen sker uppdateringen i samråd mellan handledare och doktorand. Enligt doktorandrepresentanterna saknas diskussion mellan handledarna, examinatorn och doktoranden om projektplanering och uppföljning av tidigare insatser. Det är även oklart hur karriärplanering, arbetsbelastning, samverkan, psykosocial arbetsmiljö etc uttrycks i ISP och därmed återkopplas till handledarna och till handledarkollegiet. Idag finns det ingen doktorandrepresentation i handledarkollegiet. I de sällsynta fall där progressionen inte är tillfredsställande tar studierektorn för forskarutbildning kontakt med handledaren samt doktoranden för att lösa problem.

För att tillgodose att alla examensmål för utbildning på forskarnivå uppnås har varje doktorand inom vårdvetenskap en examinator som bedömer kursdelen i utbildningen. Än så länge verkar idén med examinatorn inte ha slagit genom fullt ut och det finns inga tydliga riktlinjer för vad förväntas av examinatorn. Användande av examinatorer är relativt nytt och det framkom en osäkerhet om förhållandet mellan examinator och handledare, exempelvis i relation till doktorandernas kursval.

Inga forskarutbildningskurser inom vårdvetenskap ges inom institutionen och få kurser av relevans för ämnet vårdvetenskap ordnas vid Malmö högskola. Doktoranderna är därför i hög grad beroende av kurser vid andra lärosäten. Möjligheter att få externa kurser är i hög grad beroende av ekonomin. Med en doktorandryggsäck på 5 000 SEK per år för en heltidsdoktorand (2 500 SEK per år för en halvtidsdoktorand) kan det vara svårt att täcka båda kostnader för kursdeltagande och uppehälle samt andra avgifter förknippade med utbildningen t ex språkgranskning, etikprövning och statistikhjälp. Vid hearingen framkom att t ex resor till kurser på andra håll i Sverige ibland bekostas av doktoranden själv vilket inte är acceptabelt. Inom Vårdvetenskap uppmanas forskarstuderande att presentera pågående forskning vid minst en internationell konferens. Omfattningen av doktorandryggsäcken förefaller allmänt sett orimligt liten. Denna del av doktorandverksamheten synes vara underfinansierad.

Huvuddelen av de doktorsavhandlingar som läggs fram inom vårdvetenskap är sammanläggningsavhandlingar med fyra artiklar (två publicerade i internationell referegranskad tidskrift och två i färdig manusform). Förgranskningen görs av en professorskompetent ämnesföreträdare vid institutionen. Doktorander genomgår också ett halvtidsseminarium samt ett slutseminarium under utbildningen.

Forskarutbildningsmiljön

Enligt beskrivningen i självvärderingen tycks seminarieverksamheten i huvudsak fungera bra. Dock är det tämligen glest mellan seminarierna, och dessa äger endast rum en gång i månaden. Frågan infinner sig då om denna frekvens är tillräcklig för att svetsa samman doktoranderna till en dynamisk seminariegemenskap. Problemet accentueras av att det nästan uteslutande rör sig om deltidsdoktorander med hög genomsnittsålder, förankrade i förvärvsverksamhet inom vård och omsorg, vilka riskerar att bli splittrade mellan arbetsplats och högskolemiljö. Närvarofrekvensen av seniorer vid seminarierna tycks därtill vara svag, vilket aktualiserar frågan om erforderlig kritisk massa uppnås vid seminarierna.

Genom det betydande antalet arbetsplatsförankrade doktorander ges annars en god kontaktyta för samverkan med andra samhällsaktörer i doktorandutbildningen. Doktoranderna har ofta en klinisk bas och identifierar därvid problem ute i verksamheten vilka ger dem uppslag till av-

handlingsprojekt. En av forskningsledarnas tjänst är delvis finansierad av Skånes Universitetssjukhus.

Doktorandernas medinflytande över avhandlingsarbetets innehåll och över kursval sades vid hearingen (även vid hearingen med doktoranderna) vara gott då doktoranderna driver sina egna forskningsfrågor och sällan ingår i projekt som omfattar mer än doktorandprojektet.

Handledning, publicering

Inom vårdvetenskap finns 4 professorer. Av dessa har en gått i pension, men fortsätter driva ett externfinansierat forskningsprojekt. Det finns två docenter, där en bara har 20 % anställning inom Malmö högskola. Av de icke docentkompetenta lektorerna är 6 stycken handledare. Flera av huvudhandledarna kommer att gå i pension under de närmaste åren, och de framtida behoven av huvudhandledare är inte täckt. Av hearingen framgick att man ser problem med återväxten på mellannivå; det skulle behövas fler docenter i miljön. Här behövs en strategi på institutionsnivå. Intern rekrytering och återväxt försvåras dock av doktorandskap huvudsakligen på deltid. Ett annat problem är att fakultetsanslagen är för låga. Detta, kombinerat med att det har varit svårt att få in externa medel, gör att det är få disputerade lärare som forskar tillräckligt mycket för att kunna bli docenter. Lektorerna har 20 % av sin tjänstgöringstid avsatt för forskning och kompetensutveckling och inom ramen för denna tid ingår även handledning av doktorander, varför tiden för egen forskning och kompetensutveckling minskar.

Av de disputerade lärarna inom vårdvetenskap har en övervägande majoritet genomgått Mahs forskarhandledarutbildning eller motsvarande, vilket är nödvändigt för docentmeritering och därmed för att bli huvudhandledare. Handledning sker ofta i grupp varvid det blir ett slags mentorskap, där utbyte av erfarenheter kan ske mellan de mera seniora huvudhandledarna och handledarna. Huvudhandledarskapet fördelas mellan behöriga lärare på institutionen samt i samverkan med övriga institutioner på fakulteten. Möjligen kan ett relativt stort antal doktorander fördelade på den begränsade mängden huvudhandledare utgöra ett problem, då huvudhandledarna kan få en för stor arbetsbörda. Handledare utses i relation till ämne/metodkunskap, främst inom den egna institutionen. Doktoranden har möjlighet att framföra önskemål om handledare. Doktoranderna får 80 handledningstimmar per år. Handledningen kan vara både spontan och planerad, utifrån omständigheterna. Handledningen följs upp årligen genom att ISP presenteras och diskuteras i handledarkollegiet.

Möjliga utvecklings- och förbättringsområden inom vårdvetenskap:

1. Informationen om forskarutbildningen på engelska på hemsidan bör kompletteras och förnyas. Allmänt sett behövs mer information om vilka kurser som finns, var de finns och vilka som kan leda till god progression i forskarutbildningen.
2. Introduktionen av doktorander bör ske mer systematiskt för att förebygga isolering av enskilda doktorander.
3. Den årliga uppdateringen av ISP bör användas som ett tillfälle för djupare genomlysning av hur forskningsprojektet fortlöper samt doktorandens arbetsbelastning och psykosociala arbetsmiljö.
4. För att stärka seminariemiljön och värna den kritiska massan är det vitalt att uppmuntra även seniora forskare att medverka vid forskarseminarierna inom ämnet.
5. En strategi behövs för rekrytering av seniora handledare på mellannivå för att trygga återväxten av handledare och minska arbetsbördan för hårt belastade huvudhandledare.